1155
Samostan oo. Dominikanaca
DUBROVNIK
p. p. 53

Poštarina plaćena u gotovom

VJESNIK ĐAKOVAČKE BISKUPIJE

God. XIV Broj 11
Đakovo, studeni 1961.

153 — »Ja imam svjedočanstvo veće od Ivanova«
155 — Historija i ahistorija
157 — Proročanstvo o papama
159, 163 — Za umiruće
160 — Iz župnikova dnevnika
161 — Poruka Oca Chevriera
164 — Današnja kateheza
165 — Zaručnička škola
167 — Za blagdan bl. Nikole Tavelića
167 — Židov
168 — Bibliografija

Vlasništvo i naklada Biskupskog Ordinarijata u Đakovu.
—
Glavni i odgovorni urednik Vilim Hiršnhauzer.
—
Uredništvo i uprava: Strossmajerov trg broj 6 Telefon 32
—
Godišnja pretplata 700 Din.
—
Broj ček. rač. 423-14-5-4
—
Tisak: „Tipografija". Đakovo Strossmajerov trg 1

„Ja imam svjedočanstvo veće od Ivanova"

Nema na zemlji savršene pravde. Nikada je nije ni bilo. Ne će je nikada ni biti. Ljudske su oči ponajviše slijepe za pravu veličinu. Ljudi mjere vrijednosti i zasluge svojim, i odviše ljudskim, mjerilima. Gledaju na stvari subjektivistički, a kojiput i računski, i oportunistički. Taktika dolazi pred načelo, časovita korist pred onu trajnu, zemaljski interes pred onaj Božji i vječni. I oni najbolji i najpravedniji sto se puta prevare u ocjeni.

Nije u tom iznimka ni crkveni život. Doklegod ljudi u njemu imaju riječ, — a uvijek će je imati, — on će biti obilježen i ljudskim slabostima i ljudskom kratkovidnošću i ljudskom neobjektivnošću. Mnogi istinski talenat ostane neotkriven ili poturen u stranu. Mnoga velika žrtva ostane nezabilježena i nepriznata. Mnogi najdobronamjerniji potez, mnoga najidealnija inicijativa, ostane neshvaćena. Idealiste proglase fantastima, radnike i borce fanaticima. Iskrenost se uvijek ne cijeni i ne honorira. Bolesne ambicije, intrige, zamagle često horizonte i onda love u mutnu. Naprijed izbijaju ponekad koji se umiju laktati, a oni, koje preporučuju samo pobožnost i djela, padaju u njihovu sjenu. Pokriju ih ljudi i okretniji jezici glumaca i nametljivaca.

Ima svećenika, koji pod tim mnogo trpe. Smućuje ih to i deprimira. Revoltiraju se. U napasti su, da izgube elan i revnost, pastoralnu i apostolsku ambiciju. U najmanju ruku to ih boli. Izgleda im anomalijom, koje nijesu očekivali. Nečim, što po malo kompromitira ruku Providnosti, koja upravlja Crkvom, i karizmu mudrosti i istine, koja je Crkvi obećana.

Apel na ljude tu nije moguć. Problem je nerješiv, doklegod mu rješenje tražimo na zemlji i u vremenu; doklegod ga ne prenesemo na viši, nadljudski forum. Ništa ga drugo nije u stanju adekvatno objasniti. Ni toliko isticana pravda. Koješta se, sigurno, s vremenom objektivizira; sve ne. Preko mnogočega past će zauvijek i tama historije, a koješta će ostati i historijski falsifikat sve do sudnjeg dana. Potpuno objektivna nije ni historija. Dobro su vidoviti ljudi, još odavna, uočili, da historiju zapravo pišu pobjednici: onako, kako oni hoće; pristrano i tendenciozno, sebi u korist. Tko je izgubio bitku, izgubio je i pravo da govori i da se brani. Koga je razvoj događaja uklonio sa pozornice, on više ne može protestirati ni davati ispravka; »mrtva usta ne govore«; začepili su mu ih zauvijek. Njegovi se spomenici ruše, njegovi dokumenti nište i spaljuju, njegovi su svjedoci u zemlji.

Rješenje, kao uvijek samo u apelu na božansku pravdu, koje se ne vara. U apelu na vječne sankcije, koje donosi onaj, pred kojim je sve otvoreno i golo (Hebr 4, 13), koji ispituje bubrege i srca (Jer 11. 20; 17, 10; Apoc 2, 23), komu su prezentne sve činjenice: javne i tajne, vanjske i nutarnje.

Ima plaća vječnosti. Ima objektivni i neprevarljivi Božji sud. Bog će nas jedanput sve kategorizirati i klasificirati: na svoj, novi način; po savršenoj pravdi i po stvarnim zaslugama. »Sine acceptione personarum«. Bez ljudskih intervencija. Po onomu, što je zbilja, samo i potpuno naše. Bez obzira na slučajnosti. Ne po talentima, a još manje po riječima i grimasama, već po »namjerama srdaca« (1 Cor 4, 5).

Na taj se je božanski pravorijek i Krist uvijek, u konačnoj instanciji, jedino pozivao. To je ono njegovo »svjedočanstvo veće od Ivanova« (Jo 5, 36). I od Mojsijeva (Jo 5, 46). Ljudskog svjedočanstva on uopće ne prima (Jo 5, 34). Djela, koja je preko njega učinio Otac (Jo 5, 36), njemu su najveće svjedočanstvo.

Na tomu su božanskom pravorijeku i apostoli gradili sve svoje nade. Upravo je čudnovato, kako su svi od njih živo osjećali, da je »acceptio personarum« ono, što na zemlji iskrivljuje i onemogućuje pravdu, i s koliko su emfaze naglašavali, da na vječnom, Božjem, sudu toga ne će biti. »Non enim est acceptio personarum apud Deum!« (Rom 2, 11). Bila je to među njima upravo kurentna misao, »locus communis«. Svi je označuju i doslovce istim tehničkim terminom (1 Petr 1, 17; Eph 6, 9; Col 3, 25; Jac 2, 1). Taj je pravedni Bog njihov vječni i jedini svjedok (Rom 9, 1; Phil 1, 8).

◇

Sve to vrijedi i za nas. Velikih Božjih i svećeničkih duša ne će smesti nikakva ljudska ni kratkovidnost ni objektivnost. One se ne će nikada pokolebati u vjernoj i revnoj službi Gospodinu, Crkvi i dušama. Priznavao im to tko ili ne priznavao, one će junački i požrtvovno promicati slavu svoga Gospodina i graditi Kraljestvo Božje u svijetu i dušama. Bez malodušnosti. Bilo vidljiva uspjeha, ne bilo. Bez obzira na ljudsku ocjenu i na ljudsku plaću. Ravnodušni prema ljudskim zamjerkama i kritikama. Očiju uprtih samo u Gospodina. »Qui autem iudicat me, Dominus est« (1 Cor 4, 4). On vidi misli srdaca, on vidi čistoću nakane, on vidi zlato duše, a on vidi i sav znoj i sve žrtve. On stoji uz Božju škrinju od priloga i mjeri svaki prilog neprevarljivom vidovitošću (Marc 12, 41-44; Luc 21, 1-4). Kad bude njegov dan, on će to i objaviti. »In illa die iustus iudex«. Njegova »kruna pravde« (2 Tim 4, 8) beskrajno je vrijednija od svih ljudskih i priznanja, i komplimenata, i odlikovanja, i imenovanja.

Onaj je svećenik uvijek najjači i najdosljedniji službi Božjoj, koji se je najviše emancipirao od svakoga karijerizma. Pa niti šta moli, niti šta traži. Pa niti sam sebe hvali, niti se komu nameće. Pa niti za što kandidira, niti na što kompentira: ni na studije, ni na mjesta. Ide, kud ga pošalju, radi kako zna najbolje. Pušta Bogu, da mu kroji sudbinu i ispisuje »curriculum vitae«. Spreman je ostati i najmanji i najzadnji od braće. On se nikada ne će razočarati; on se nikoga ne će bojati; njega nitko ne će saviti ni obećanjima ni prijetnjama; on ne će nikada okretati kabanice prema vjetru. Na njega će se Bog uvijek moći osloniti u svojim osnovama i kombinacijama. »Ecce ego, mitte me!« (Is 6, 8). On će uvijek ponosno guditi istinu i braniti dobro, puhao ovaj vjetar ili onaj.

Mnogi će mali biti veliki, a mnogi veliki mali, na Božjem sudu (Matth 20, 16; 22, 14; Luc 13, 25-27). Zamijenit će se mnoga mjesta i mnoge uloge. Rehabilitirane će biti mnoge nepoznate i bezimene veličine: i među svećenicima. Uspjesi će se drukčije klasirati. Mnogi skromni seoski župnik, molitelj, asketa i patnik, isplivat će pred slavljene talente, laureate i kapacitete. Dopitat će mu veći udio na žetvi Božjoj, nego pokojemu od onih, koje su ljudi obasipali titulima i častima.

Lovci na titule i beneficije u talarima igraju na krivu kartu. Nijesu Božji favoriti. Nikada Crkva nije bila sretna s ambicioznim svećenicima, koji još od đačkih klupa pucaju na mitre, kanonike i profesure. Niti su šta velika stvorili, niti su ikada imali moralnog auktoriteta. Ostajali su uvijek mešetari i trgovci; licitirali su, a koji se put i prodavali. Praznih su ruku izlazili i pred povijest i pred Boga. »Primili su svoju plaću!« (Matth 6, 2. 5).

Djela nam danas u crkvenom životu treba više nego riječi. Pasivnih kreposti više nego propagandnog svaštarstva. Asketa i karaktera više nego deklamatora, bukača i karijerista. Apela na Boga i na savjest više nego apela na ljudska priznanja.

Blago svakome od nas, tko iskreno može kazati s Apostolom: »Mihi pro minimo est ut a vobis iudicer, aut ab humano die: sed neque meipsum iudico. Nihil enim mihi conscius sum: sed non in hoc iustificatus sum: qui autem iudicat me Dominus est.

Itaque nolite ante tempus iudicare, quoadusque veniat Dominus: qui et illuminabit abscondita tenebrarum, et manifestabit consilia cordium: et tunc laus erit unicuique a Deo« (1 Cor 4, 3-5).

»Tunc«. U dan smrti i suda!« U Dan Dolaska Gospodnjega!

Kod Biskupskog ordinarijata u Đakovu mogu se dobiti:

1. **Litanije Predragocjene Krvi Isusove (5 din komad)**

2. **Molitva za sretan uspjeh Općeg crkvenog sabora (5 din komad)**

Ove molitve su štampane knjigotiskom.

UZ GODIŠNJICU SV. OCA

HISTORIJA I AHISTORIJA

Prošlo je nekoliko tisuća godina, otkako je čovjek osjetio nemir u duši. Izgubio ravnotežu. Njegovi odnošaji prema sebi, prema okolini i prema Bogu nisu više bili oni stari, po diktatu zdravog razuma i izboru pravoga dobra, — po lakom shvaćanju istine i brzom prianjanju uz istinsko dobro. Nahrupiše intelektualne i voljne muke, fizički nedostaci i ludilo smrti. Svemir, zemlja i priroda postaše okovi. Struje instikata su ga vukle kamo treba i kamo ne treba. Prepušten slučajnostima kao što su bakterije, bakcili i insekti pravio je od slučajnosti više sile, a ispala je neka izgubljena metafizika. Čovjek se našao u pogibelji, da Boga ne pozna i da se od njega odbije.

Ahistorija je promašenost života u osobnim i socijalnim relacijama. Historija je nađen i proživljen smisao života na svim meridijanima i paralelama. Ne leži kultura u koncentraciji fizičkih sila (atom) ni u koncentraciji moći, nego u porabi ovih koncentracija. Pitamo u svakom pojedinom slučaju, da li ove koncentracije unapređuju historiju ili ahistoriju?

Stefan Zweig u svom dijelcu »Zvjezdani časovi čovječanstva« drži razulareno i hedonističko osvajanje Carigrada 1453. godine »zvjezdanim«, korakom naprijed, historijom. Balkan zna, da mu se nije ukazala nikakva zvijezda. Erat videre miseriam.

Najveći čimbenik historije jeste kao misao i doktrina kršćanstvo, — kao organ Crkva — i kao osoba Papa. Ime najjačeg Sijača pšenične historije pripada Papama. Siju zdravlje naravnoga života, — dispoziciju za obraćenje i Milost — i poravnavaju staze za boravak u Slavi.

Gotovo dvije tisuće godina vuku Pape kola iz blata, — historiju iz mutne ahistorije. Ni današnji Papa ne čini ništa drugo. Rođen je prije osamdeset godina 25. XI. 1881., zaređen za svećenika 10. VIII. 1904., za biskupa 19. III. 1925., Apostolski delegat za Bugarsku i Tursku od 1925. do 1944. godine, Nuncije u Parizu od 1944. do 1953. godine, iste godine kreiran za kardinala i imenovan patrijarhom u Mlecima, a 28. listopada 1958. godine izabran za nasljednika sv. Petra. Uzeo sebi ime Ivana XXIII. Dakle častimo jednu osamdesetgodišnjicu života i jednu trogodišnjicu u bijelom, papinskom, pluvijalu, kako je vizionarski gledao zvanja Izidor Poljak, prvak svećeničke poetike u nas.

Na mnogo načina i u mnogo navrata (Hebr 1) predočuje današnji Papa Kristovu ljubav i bogatstvo, samoga Krista, — »da se silno ojačate u vjeri posredovanjem njegova Duha za razvitak unutrašnjega čovjeka, — da Krist stanuje u vašim srcima...« (Eph 4).

Kroz ovakvu prizmu gledaju Pape na život i svijet, — kroz prizmu najveće i najjače ontologije, — Boga. Premda se čovjek nalazi na vjetrometini prirodnih i socijalnih snaga, kao Danijel među lavovima, postoji posrednik Isus Krist sa dvije naravi, — jednom stvorenom, drugom nestvorenom, — i spaja niskočovječje i visokobožansko u novu i preporođenu cjelinu, sposobnu za opstanak i ravnotežu.

Sv. je Augustin ovu misao pogođeno izrazio u jednoj poznatoj molitvi:

»Domine Iesu, noverim me, noverim Te,
Nec aliquid cupiam nisi Te,
Oderim me et amen Te,
Omnia agam propter Te«.

Svršetak molitve glasi ovako:

»Voca me, ut videam Te,
Et in aeternum fruar Te«.

Ali svijet ima svoju prizmu gledanja s mnogo varijanata. Iako nije sve od reda blato, ipak im je zajednički nazivnik nešto stvoreno, nešto nedostatno, neki hobby, neka fata morgana.

Svoj kozmos gleda svijet »kroz znanost«, »kroz umjetnost«, »kroz karijeru«, »kroz pjesmu«, »kroz šport«, »kroz petrolej«... tko bi ih nabrojio?!

Enciklika Pape Pija XII. »Corpus Christi mysticum« pokazuje, kako se svako ljudsko djelovanje sve do športa i razonode prikazuje i posvećuje, predaje i žrtvuje Bogu. Tu je focus života, kvasac historije, magistra vitae.

Bude li se današnji svijet izvukao iz ponora zavađenosti i mržnje, bit će to nadahnuće iz viših sfera, bratstva ljudi i sinovstva Božjega. Svakako misao Crkve, riječ Pape.

Tješi nas i najmanje odgađanje reprize opere »Hirošima 1945«. Razmažena i gladna generacija Jafetovaca provodi svoje dane u egzistencijalnim iluzijama, ahistoriji. Emotivna potresenost pojedinaca — kap je vode u moru svakidašnjeg smetanja s uma eshatoloških blizina i prijetnji.

Angelo Roncalli bio je devetnaest godina predstavnik Svete Stolice. Crkvene su ga prilike ex offo zanimale. Ono što je vidio i ono što je čuo moglo bi dobiti naslov: Sjaj i bijeda Orijenta! Zaključak Apostolskog delegata bio je ovaj: Na obim stranama treba mnogo učiti, — najveću zapovijed konkretno provoditi, — pripravno priznati svoje pogrešne korake, svoju ahistoriju, — i pro viribus scandalum maximum christianitatis amovere, shismam.

Iza desetgodišnjeg boravka u Bugarskoj Apostolski delegat Roncalli prelazi u istom svojstvu u Kemalpašinu Tursku. Kraj njegova oproštajnoga govora u Sofiji, prenošen preko radija, glasi:

»Ali i vi, moja braćo, sjetite se mene! Ostajem vatreni prijatelj Bugarske uza sve oluje i garišta. U katoličkoj Irskoj kola stara legenda: Na badnjak u svim kućama na prozoru gori upaljena svijeća, koja će pokazati sv. Josipu i Mariji — znamo, da u badnjoj noći traže konak, — kako jed-

na porodica očekuje njihov dolazak... Gdje bio, da bio, makar na kraju svijeta: Bude li koji Bugarin prolazio kraj moje kuće potišten, neka zna, da će na mom prozoru za njega gorjeti svijeća! Pokuca li na moja vrata, otvorit će mu se, bio katolik ili pravoslavac: Brat iz Bugarske! Ovaj naslov dostaje! Može unići, bit će najtoplije i najsrdačnije primljen«.

Jedan redovnik ovako sažeto pokazuje djelovanje Apostolskoga delegata Roncalli-a u Bugarskoj: »Svojim osobnim djelovanjem, svojom ljubežljivošću i razumijevanjem prilika pridonio je približavanju duhova i raspršio mnogo predrasuda, koje su postojale još uvijek u nekim krugovima. Njegov boravak bit će sigurno polazna točka za duhovni razvitak kod rastavljene braće, koji će polagano ali sigurno napredovati«. (Algisi, Johannes XXIII., München, Hueber Verlag).

Apostolski se delegat potresno sjećao jednog starog armenskog biskupa, koji je obilazio svoju duhovnu djecu u krajevima oko Eufrata. Časni je starac kleknuo pred Delegata, poljubio mu ruku i sa suzama u očima govorio: »Ekscelencijo, mi čitamo u Evanđelju, da Gospodin oprašta sve grijehe, ali da jedan ne će nikada oprostiti ni na ovom ni na onom svijetu. Koji je to grijeh, ekscelencijo? Nije li možda raskol?« Bol staroga biskupa postao je i bol Delegatova.

Mala Azija! Svoje zvjezdane časove je imala za dvojice Grgura, Bazilija i Krizostoma. Nikad više onoga vremena. Kao da se s petim stoljećem završava sjaj Orijenta! Otada su kola pošla niza stranu. Apostolskih pohoda iz Male Azije u Veliku Aziju nema, nego velikoazijski pohodi poplavili Malu Aziju i Evropu. Naš Dositej Obradović putuje prije sto i šestdeset godina po Maloj Aziji s klicom monaškog zvanja. Ništa ga tamo nije moglo oduševiti. Vraća se kući. A stari armenski biskup gleda po domovini sv. Efrema Sirskog i sv. Ivana Damašćanina arheološke ostatke nekadanjeg cvata. Pod teretom ahistorije plače kao Židov pod zidom plača u Jeruzalemu.

Sv. Ćiril i Metod utjecali su se Rimu više puta u sporu oko slavenskog bogoslužja. Nijemcima je ostala neshvatljiva apostolska sloboda sv. Braće. Papa im je dao zapravo. Od toga vremena nema slavenskog naroda, koji ne bi visoko cijenio djelo sv. Braće. A radilo se u duhovnom jedinstvu područja od Jadrana i Krkonoša do Urala i Kavkaza! Sv. Braća postaju simbol Istoka i Zapada, — na Istoku su se rodili, na Zapadu radili i umrli.

Tko bi mogao slutiti, da će Ivan XXIII. biti ni manje ni više nego nasljednik ogromnog formata sv. Braće, — samo što je Ivan XXIII. rastao na Zapadu, a radio na Istoku? Koliko je značajno i utješno da su najintimnije ideje sv. Braće o kraljestvu Božjem među Slavenima našle svojega ostvaritelja u Papi Ivanu XXIII.? Ono što je prije sto godina bio samo san plemenitih pokoljenja i tiha čežnja učenjaka i ljubitelja slavistike, — što se učilo po školama kao daleka prošlost i nedokučiva budućnost, krenulo je u svakidašnjost. Biskup Štrosmajer ovoj je ideji posvetio svoju katedralu u Đakovu. Gdje je god mogao promicao je ideje sv. Braće. Zamjerao se radi toga Beču isto tako kao sv. Braća Salzburgu. U Dalmaciji je glagoljica bila bedem protiv odnarođivanja. Svećenik — arheolog Franjo Bulić, čiji spomenik gledamo pored sveučilišne biblioteke u Zagrebu, pohađao je glagoljaško malo sjemenište u Priku kod Omiša. Odatle su dugo vremena dolazili svećenici glagoljaši u zapadnu Bosnu i Hercegovinu, dok nisu ostavljeni na milost i nemilost ahistorije klonuli i nestali.

Nikada ne smijemo smetnuti s uma, da su važne komponente apostolata obraćenje grešnika i Evanđelje širom svijeta. Svakom narodu ostavlja kršćanstvo njegove narodne elemente, kao što je jezik, običaji, kultura i povijest. To su sv. Braća tako dobro razumjela i tako mnogo u tom poslu uradila. Shvatila je to i Bosna, pa i u Sarajevu imamo crkvu sv. Ćirila i Metoda, veoma obljubljenu, kao crkvu bogoslovije vrhbosanske metropolije. Mnogo bi se toga moglo reći o sv. Braći, ali prelazi okvir ovog članka.

Po svemu se vidi, da Papa Ivan XXIII. ima dubok pogled na mondijalne duhovne probleme. Tako postaje najveći Sijač pšenične historije, — propovijednik Evanđelja Isusa Krista, — izvršitelj svetog, uspješnog i preporođenog života, — gotovo pjevača i pjesnika spasa čovječanstva. Lijek je ovome Corpus Christi mysticum. Stvorovi i fizika, matematika i standard, mada imaju u ljudskom društvu stanovitu svrhu, ne mogu čovjeku dati temeljni i konačni smisao, historijsku uspješnost u sivoći i crnini svakidašnjice.

Jedan je isječak iz ovog zanimanja sv. Oca smisao za djelo sv. Ćirila i Metoda i preuzimanje najveće crkvene inicijative u tom poslu. Suam fecit missionem St. Cirilli et Methodii. Sva je prilika, da sv. Braća po smislu za apostolat nisu nimalo manja od velikih osnivača Redova. Sv. su Braća zašla da kristijaniziraju cijelu jednu rasu, Slavene! Povrh toga sjajno su poveli kolo! Šteta je samo, što je taj ljudski vijek tako kratak! Osobito Ćirilov!

Sv. je Jozafat možda najljepši svijet u vrtu sv. Braće, — najpuniji grozd u njihovu vinogradu. Grkokatolički svećenik Spiridion Petranović (1880—1958) moli se sv. Jozafatu:

»Jozafate, mučeniče sveti,
U raju se svoje djece sjeti:
Moli Boga da po tvojoj muci
Sjedine se svi slavenski puci.

Moli Boga, da svi jedno budu,
Da odbace mržnju avet hudu,
Kraj učine neslozi i svađi,
U Petrovoj svi nađu se lađi.

A toj lađi, što je ravna Petar,
Ni najljući ne naudi vjetar...
U njoj stići svojoj vjernoj meti
Izmoli nam, Jozafate sveti!«

Pridružimo se ovoj molitvi!

Proročanstvo o papama

Dok papa Ivan XXIII. priprema svoje životno djelo — Koncil, mnogi se ljudi zanimaju za tzv. Malahijino proročanstvo, o kojem se nekoć puno pričalo. Poznato je, da bi prema tom proročanstvu iza sadašnjeg pape imala doći još samo petorica. Moramo li vjerovati u autentičnost toga teksta? Što treba držati o tumačenjima tih glasovitih deviza? Pokućat ćemo izložiti, što je na stvari.

Je li istina, da nas samo nekoliko godina odvaja od propasti Rima, od konca vremena; ukratko od razdoblja strahovitih katastrofa? Moramo li doslovno shvatiti famozno proročanstvo, koje dosuđuje samo još pet nasljednika sadašnjeg pape Ivana XXIII., prije nego počne razdoblje velikih apokaliptičkih nevolja?

Već više stoljeća povjesničari raspravljaju o autentičnosti proročanstva sv. Malahije. Komentatori sebi razbijaju glavu, kako bi jasno protumačili vrlo nejasne formule te kako bi svaku devizu prilagodili životu pojedinog pape nastojeći opisati budućnost u vrlo tragičnim bojama.

Prije svega, što znamo o spomenutom svecu? Sveti se Malahija rodio u Irskoj u Armaghu 1095. Bio je biskup u rodnom gradu i veliki prijatelj sv. Bernarda iz Clairvaux-a, s kojim se povezao za vrijeme jednog putovanja u Rim. Umro je u Irskoj 1148. Sveti je Bernard napisao njegov životopis. Iako mu je priznavao izvjestan dar proroštva, ništa ne spominje o proročanstvima, koja bi se odnosila na pape.

Kroz četiri i pol stoljeća nitko ništa ne govori o tobožnjem proročanstvu sv. Malahije. Ono se iznenada pojavilo koncem 16. stoljeća.

Godine 1595. benediktinac Dom Arnold Wiom objavivši na latinskom djelo »Drvo života« umetnuo je i tzv. Malahijino proročanstvo o papama. Gdje je to proročanstvo našao i zašto su ljudi o tome tako dugo šutjeli, o tome kao da ne želi govoriti. To se proročanstvo odnosi na sve pape poslije Celestina II. (1143). Za svakog od njih daje jednu devizu, ukupno 112. Među njima 77 se odnose na pape, koji su živjeli prije Arnolda Wiom, a druge na pape iza godine 1595.

Prvi nas dio ne zanima osobito. Ako je Arnold Wiom — kao što se čini — sam napisao 112 deviza, mogao je izabrati za svakog ranijeg papu jednu formulu, koja bi se slagala s njegovim karakterom, životom ili porijeklom. Oštroumni su kritičari opazili, što se tiče prvih 77 papa, da se Wiom okoristio knjigom nekog historičara iz svog vremena, koji se zvao Panvinio. Taj je u svojoj nomenklaturi ostavio pogrešaka, koje su se uvukle i u Wiom-ovo djelo.

Tako na pr. Panvinio tvrdi, da je Eugen IV. bio iz reda Celestinaca pa i pseudo-Malahija daje istom papi Eugenu IV. devizu: Lupa Celestina (Celestinska vučica). Međutim sigurno je, da je taj papa bio Augustinac, a ne Celestinac. Evo još jednog primjera. Prema Panviniu Ivan XXII. bio je sin postolara; proročanstvo mu daje devizu: De sutore Osseo (sin postolara Ossa), a otac Ivana XXII. nije imao nikakve veze s tim zanatom.

Otkrivene su i druge pogreške, posebno u vezi s protupapama. Te sitnice zadaju puno glavobolje.

L. Cristiani kaže: »Kad koji profesor latinskog jezika nađe dva prijevoda svojih učenika vrlo slična, pa u svakom otkrije iste pogreške, zaključuje, da je jedan učenik prepisao od drugoga. Isto vrijedi i za Wiom-a. On je bio obični plagiator. Tko bi mogao i pomisliti, da je sv. Malahija kao suvremenik i prijatelj sv. Bernarda preuzeo pogreške jednog historičara, koji je živio 400 godina poslije njega?«

Dodajmo, da Panvinio nije mogao kopirati irskog biskupa, jer je pseudo-Malahijino svedočanstvo bilo tada nepoznato.

Što o tome treba misliti? Bez sumnje to, da tzv. Malahijino proročanstvo nema ništa s tim svetim biskupom i vjerojatno potječe iz konca 16. stoljeća.

Sve to ništa ne umanjuje ozbiljnost problema glede deviza, koje se odnose na pape poslije godine 1959. Da li je njihov auktor zbilja dobio rasvjetljenje o razdoblju, koje nije mogao poznavati? Da li je imao dar proricati budućnost?

Da bismo sebi stvorili neko mišljenje, najbolje je pročitati devize imena papa i najzgodnija kratka tumačenja raznih komentatora.

Evo tih deviza:

— UNDOSUS VIR (čovjek valova): Leon XI. (1605) — u nekoliko dana svog vladanja doživio je vrućinu i hladnoću. Ta nagla promjena vremena prouzročila mu je smrt.

— GENS PERVERSA (pokvareni rod): Pavao V. (1605—1621) — imao je u svom grbu orla i zmaja, čime se obično predstavlja pokvareni rod.

— IN TRIBULATIONE PACIS (u nevolji mira): Grgur XV. (1621—1623) — proveo je velike reforme, dok je Evropom bjesnio tridesetgodišnji rat.

— LILIUM ET ROSA (ljiljan i ruža): Urban VIII. (1623—1644). Za njegove vlade Francuska je (ljiljan u grbu) sklopila savez s Engleskom (ruža u grbu) i taj je savez bio štetan za papinstvo.

— JUCUNDITAS CRUCIS (radost križa): Inocent X. (1644—1645) — bijaše izabran 15. rujna, prvi dan iza blagdana Uzvišenja sv. Križa.

— MONTIUM CUSTOS (čuvar brda): Aleksandar VII. (1655—1667), u čijem je grbu bilo brdo, osnovao je u Rimu karitativne banke, koje su se talijanski zvale Monte di Pieta.

— SIDUS OLORUM (labuđa zvijezda): Klement IX. (1667—1669) — za vrijeme konklava u Vatikanu stanovao je u sobi, gdje su bili naslikani labudovi.

— DE FLUMINE MAGNO (s velike rijeke): Klement X. (1670—1676) — rodio se na obali Tibera, koji se razlio na dan njegova rođenja.

— BELLUA INSATIABILIS (nezasitna zvijer): Inocent XI. (1676—1689) — imao je na grbu kao simbol urezana orla i lava, nezasitne zvijeri.

— PAENITENTIA GLORIOSA (slavna pokora): Aleksandar VIII. (1689—1691) bio je izabran na blagdan sv. Brune, utemeljitelja poznatog pokorničkog reda.

— RASTRUM EN PORTA (grablje na vratima): Inocent XII. (1691—1700) — potjecao je iz obitelji Pignatelli del Rastello (= grablje), koje je stanovala... na vratima Napulja.

— FLORES CIRCUMDATI (ovijeno cvijeće): Klement XI. (1700—1721) — potjecao je iz grada Urbina, na čijem je grbu kao simbol cvijeće

— DE BONA RELIGIONE (iz dobre religije): Inocent XIII. (1721—1724) — potjecao je iz obitelji, koja je dala Crkvi više papa, te je zaista bio »iz dobre religije«.

— MILES IN BELLO (vojnik u ratu): Benedikt XIII. (1724—1730) — potjecao je iz ratničke obitelji Orsini.

— COLUMNA EXCELSA (uzdignuti stup): Klement XII. (1731—1740) — veliki graditelj; dao je izgraditi vrlo mnogo stupova.

— ANIMAL RURALE (poljska životinja): Benedikt XIV. (740—1758) — vrlo učeni papa, borio se kao »tovarna životinja« protiv bezbožnih filozofa svog vremena.

— ROSA UMBRIAE (ruža Umbrije): Klement XIII. (1758—1759) — bio je prije upravitelj grada Reti u Umbriji, provinciji poznatoj po ružama.

— VISUS VELOX (brzi pogled): Klement IX. (1769—1774) — imao je jasan i brz pogled o zlima, koja su prijetila Crkvi.

— PEREGRINUS APOSTOLICUS (apostolski putnik): Pijo VI. (1775—1799) — išao je u Beč, da razgovara s Josipom II. o crkvenim stvarima; Berthier ga je nasilno odveo iz Rima, u Francusku; umro kao zarobljenik u Valenciji.

— AQUILA RAPAX (grabljivi orao): Pijo VII. (1800—1823). Napoleon ga odveo iz Rima, a znamo da je Napoleonov simbol »grabljivi orao«.

— CANIS ET COLUBER (pas i zmija): Leon XII. (1823—1829) — borio se protiv tajnih društava, kojih je karakteristika cinizam i izdajstvo.

— VIR RELIGIOSUS (religiozan čovjek): Pijo VIII. (1829—1830) — vrlo pobožan papa, koji se borio protiv raznih bezbožnih struja.

— DE BALNEIS HETRURIAE (iz Balna u Etruriji): Grgur XVI. (1831—1846) — bio je poglavar kamaldeškog reda, koji je osnovan u Balnu u Etruriji.

— CRUX DE CRUCE (križ od križa): Pijo IX. (1846—1878) — doživio je 1870. bolni događaj, kada je Rim zauzela Savojska kuća, koja u svom grbu ima križ.

— LUMEN IN COELO (svijetlo na nebu): Leon XIII. (1878—1903) — imao je u obiteljskom grbu zlatnu kometu u azurnom polju.

— IGNIS ARDENS (goruća vatra): Pijo X. (1903—1914) — gorljivi papa, koji je vidio 1914., kako »goruća vatra« zahvaća Evropu.

— RELIGIO DEPOPULATA (opustošena religija): Benedikt XV. (1914—1922) — vladao je u vrijeme I. Svjetskog rata, koji je opustošio kršćanstvo.

— FIDES INTREPIDA (neustrašiva vjera): Pijo XI. (1922-1923) — neustrašiv u vjeri, osudio je ateizam i totalitarni nacizam.

— PASTOR ANGELICUS (anđeoski pastir): Pijo XII. (1939—1958) — papa mistik; rodio se u blizini tzv. Anđeoskog mosta i bio je zaista »anđeoski pastir« kršćanstva.

Da li ovakva tumačenja zadovoljavaju čitatelje? Pobornici autentičnosti Malahijina proročanstva ističu nekoliko izvrsnih izreka: Peregrinus apostolicus, Aquila rapax, Crux de cruce, koje se upadljivo slažu s pontifikatom Pija VI., Pija VII. i Pija IX.

Je li naprotiv potrebno istaknuti, kako su neke formule neodređene, pa bi se mogle primijeniti na većinu papa? Mnoge se zaista mogu natezati. O kojem se papi ne bi moglo reći: Vir religiosus ili De bona religione? Pijo je VII. bio sigurno anđeoski pastir, kada je po Napoleonovu naređenju bio prebacivan iz zatvora u zatvor. Kršćanstvo je bilo jednako opustošeno za Pija XII., kao i za Benedikta XV.

Što se tiče ostalih deviza, komentatori su se dobrano namučili, dok su ih prilagodili osobama. Je li potrebno spominjati slučaj Benedikta XIV., koji je dobio naziv »animal rurale« iako je bio učenjak, književnik i ugledni kanonista? Koliko je samo trebalo maštanja, da se odgonetne, tko je »undosus vir« ili »canis et coluber«.

Ako treba prema mišljenju nekih učenjaka smatrati da je Malahija sličan biblijskim prorocima, čudnovato je, da te devize često aludiraju na neznatne pojedinosti iz života i značaja papa, umjesto da se odnose na važne činjenice iz njihova pontifikata. Kršćanski se svijet jedva sjeća, da je Klement IX. u vrijeme konklava stanovao u »sobi s labudovima«; ili da su na grbu Inocenta XI. bile dvije »nezasitne zvijeri«. Na to može netko odgovoriti, da je tumačenje krivo ili barem manjkavo i da tajna proročanstva ostaje neriješena...

Deviza današnjeg pape je »Pastor et nauta — pastir i kormilar«. Ovo dvostruko svojstvo moglo bi odgovarati svim papama, koji su čuvari Kristova stada i kormilari Petrove barke, ali su neki već upozorili, kako se upravo slaže s devizom, da je ta barka sada pod vodstvom jednog bivšeg venecijanskog patrijarhe, koji je na papinsko prijestolje došao ravno iz tog slavnog pomorskog grada.

Vrijedno je spomenuti, da je prije dvadesetak godina pred izbor Pija XII. jedan pisac s grozom upozoravao na dvostruko ponavljanje riječi »pastor« i iz toga zaključivao, da će ili dva brata jedan za drugim stupiti na papinsko prijestolje, ili istovremeno vladati jedan papa i protupapa...

Ove hipoteze u najbolju ruku proizvoljne, ne smiju nas navesti da pustimo iz vida nasljednika Ivana XXIII.: Flos florum, De medietate lunae, De labore solis, De gloria olivae.

Proročanstvo o posljednjem papi završava dugom latinskom rečenicom, koja se može ovako prevesti: »U posljednjem progonstvu svete rimske Crkve, vladat će Petar iz Rima, koji će pasti svoje stado u velikim nevoljama, poslije toga će Grad na sedam brežuljaka biti razoren i strašni će Sudac suditi svijetu«.

ZA UMIRUĆE

Vaš članak »Naš koncil« (br. 12/1959), u kojem se hvalevrijedno veli, »da smo i mi mali, koje ne će nitko formalno konzultirati, pozvani, da u ove velike dane iznesemo svoje ideje, prijedloge i želje o potrebama Crkve, koje će onda naši biskupi i teolozi moći iznijeti«, dao mi je povod,

U Z K O N C I L

da i ja istaknem jednu važnu molitvenu potrebu, na koju se upravo neshvatljivo malo misli, premda joj na području spasavanja duša pripada prvo mjesto. Evo na što mislim:

Svakog dana umire na svijetu oko 100.000 ljudi. Zbog vanrednog napredka prometa, postotak postradalih je u stalnom porastu; dok naprotiv postotak onih, koji umiru na bolesničkoj postelji, zbog napredka medicine, stalno opada. Dakle, iz dana u dan biva sve veći postotak onih, koji umiru od nagle i nepripravne smrti. — Nisu li baš te duše »najpotrebnije Božjeg milosrđa?« — A koliko i kako mi za umiruće molimo?

Čini mi se, da je to veliki manjak u našoj javnoj liturgiji kao i u privatnim pobožnostima, da se gotovo uopće ne spominjemo umirućih. — Od svih tragedija u svijetu je najveća upravo ta, da premnoge duše dnevno propadaju u pakao, jer u času smrti nisu bile u stanju milosti Božje, niti su imale vremena da je pokajanjem steknu.

Kolikogod su pohvalne molitve za obraćenje grešnika, ipak ne može biti sumnje, da je molitvena pomoć najpotrebnija onim grešnicima, kojima izmiču posljednji časovi, osobito, ako oni toga i ne slute. I kakogod je spasonosna misao moliti za duše u čistilištu, ove trpeće duše bit će sigurno spašene; dok naprotiv onima, koji naglo umiru, prijeti velika opasnost vječne propasti, ako ih pravovremeno ne »očuvamo od paklenog ognja«.

Što bi dakle trebalo učiniti?

Najprije je potrebno »apostolat umirućih« prema gore iznesenom dovoljno obrazložiti i popularizirati, kako bi ga svi pravilno shvatili; premda je stvar dosta jasna, moguće je da se ona krivo shvati. Tako je na pr. već pred 15 godina od nekog biskupa bio predložen za javno bogoštovlje vrlo prikladan obrazac posebne votivne mise »pro moribundis«, ali ga je Kongregacija Obreda odbila uz neočekivano obrazloženje, »da već postoji formular pro infirmo qui proximus est morti«.

Ne radi se tu o pojedinom teškom **b o l e s n i k u**, nego o ogromnom mnoštvu ljudskih bića, koja dnevno i **i z n e n a d a** polaze pred sud Božji, gdje im se rješava vječna sudbina; a među kojima ima mnogo mladih i zdravih. Baš ovi najviše stradavaju u raznim nesrećama i možda već ima gradova, gdje više ljudi umire na asfaltu negoli na krevetu.

U prvom redu treba o potrebi pomaganja umirućima uvjeriti svećenstvo. Premda svećenici svakog dana prikazuju Svevišnjemu Žrtvu »Pro totius mundi salute«, znaju biti u praksi vrlo tjesnogrudni. Već kad se je radilo o propagiranju misijske dužnosti, najteže je bilo savladati tromo stanovište svećenika. Gdje se je pak svećenik oduševio za misije, bez većih poteškoća je uspio vjernicima dokazati, kako katolik, koji ništa ne moli i ne daruje za misije, ne samo da očito ne cijeni svoju pravu vjeru i nema ljubavi do najbjednijega bližnjega, nego zapravo uopće nije katolik. Da je općenitost (t.j. da je za sve ljude) bitni znak Kristove Crkve, to su i onako već znali; trebalo im je samo obrazložiti njihove konkretne dužnosti u novim prilikama, kad nam je čitav svijet otvoren i lako pristupačan. Tako i briga za sve umiruće nije nikakva novotarija, jer nas je Crkva već od početka naučila moliti: »Sveta Marijo, moli za nas grešnike sada i u čas smrti naše!« Samo mi prečesto gubimo iz vida, da ovu divnu molitvu govorimo u množini, ne isključujući nikoga; da mnoštvo umirućih dužno mora rasti obzirom na silan porast čovječanstva; da među umirućima ima 2/3 jadnika, koji Suca, pred koga polaze, ne poznaju; kao i da se postotak naglih, neprirodnih smrti stalno povećava. — Od koga ćemo dakle očekivati, ako ne od svećenika, da povećaju svoju revnost za duše, koje su u najvećoj opasnosti? Na rubu života, gdje ogromna povorka umirućih najrazličitije vjere i narodnosti

---

(nastavak sa strane 158.)

Naravno, da su se javili mnogi tumači posljednjeg djela proročanstva. Za onoga, koji bi imao biti Flos florum, nagađe se, da bi mogao biti papa Francuz, jer je francuski ljiljan u biti isto što i »cvijet nad cvijetovima«. De medietate lunae, aludira na velika znanstvena otkrića našega vremena. (Nije li na dnevnom redu druga polovina Mjeseca nama nevidljiva?) De labore solis moglo bi označavati sunce sotone, koji će podići antikriste. De gloria olivae imao bi biti papa židov, jer je maslina znak židovskog naroda; a možda maslina ovdje pretstavlja simbol kratkotrajnog mira, koji će biti priprava za najstrašniju oluju...

Posljednja rečenica svakako nagoviješta konac svijeta i posljednji sud, za koji je i Krist izjavio, da ne zna, kada će točno biti, ili bar nije o tome imao »spoznaju, koja bi se mogla drugima saopćiti«.

U naše atomsko doba ove strašne perspektive mogu s pravom potresti svijet. Prevodioci ili komentatori još nisu rekli posljednju riječ o devizama sv. Malahije...

pada u naručje smrti; gdje sotona ulaže sve snage, da u glavnoj, odlučnoj bitci zbuni i savlada jadne duše; tu ne bi smjela izostati pomoć onih, koji su pastiri duša.

Korisno bi zato bilo obnoviti u našim sakristijama tablice, kakve su se nekad barem u nekim crkvama viđale:

PRO AGONIZANTIBUS! — Singuli sacerdotes, in hac ecclesia Missam celebrantes, obsecrantur in Domino, ut in memento praesentes habeant peccatores totius mundi, nunc positos in agonia et hodie morituros. (Ind. 100 dierum, Pius X., 1907).

Pored sjećanja kod svete Žrtve, mogli bi svećenici i koji dio dnevnog časoslova namijeniti za pomoć onima, koji tog dana sele u vječnost.

Kad bi svećenicima ove preporuke došle s višeg mjesta, svakako bi ih uvažili. Treba zato i na tome poraditi.

Kod vjernika onda ne bi išlo teško. Redovnice, pobožnije duše, bolesnike i druge patnike lako bi se pridobilo s malo truda, da barem dio svojih dnevih žrtava namijene za one, koji će tog dana umrijeti. Nitko im ne bi branio, da imaju kod toga posebno na pameti svoje rođake i poznate; a bit će im velika olakšica, ako se mogu, doznavši za smrt nekoga od njih, utješiti, da su im pomogli po svojim molitvama u njihovom najsudbonosnijem času života.

Trebalo bi samo među puk proširiti najprije postojeće uzdahe i molitvice:

Srce Isusovo, u smrtnoj muci, smiluj se umirućima!

Božansko Srce Isusovo, obrati grešnike, spasi umiruće, izbavi duše iz čistilišta!

Preblagi Isuse, ljubitelju duša, molim Te, da po smrtnoj muci svojoj i po bolima bezgrešne Majke Tvoje, opereš krvlju svojom grešnike cijeloga svijeta, koji su sada na umoru te će još danas umrijeti!

Zatim bi trebalo iz gore spomenute votivne mise publicirati barem glavnu oraciju, ishodivši joj odobrenje i oproste. Ova ganutljiva molitva glasi:

Vječni Oče, koji se u silnoj ljubavi prema svijetu nisi ustručavao poslati mu svoga vlastitog Sina, sjeti se gorčine njegovog umiranja i poradi njegove predragocjene Krvi, koja je tada protekla za spasenje svih ljudi, milostivo pogledaj na jadne duše, kojima si danas odredio, da napuste svoje tijelo i pođu pred Tvoj neopozivi sud. Po istom Kristu Gospodinu našem.

Napokon treba dodati, da su s molitvom za umiruće u tijesnoj vezi i molitve za vlastitu sretnu smrt. Dušobrižnici će rado oboje korisno spojiti. — Istovremeno bi se mogli proširiti već poznati uzdasi i molitve:

Preslatki Isuse, ne budi mi sudac, nego Spasitelj!

Od nagle i nepripravne smrti, oslobodi nas, Gospodine!

Isuse, Tebi živim, Tebi umirem, itd.

Isuse, Marijo, Josipe, vama predajem srce i dušu svoju! itd.

Gospodine i Bože moj! Već sada primam iz Tvoje ruke... itd.

Dušo Kristova, posveti me! itd.

U ruke Tvoje, Bože, predaj duh svoj!

Uz »Sveta Marijo« obje molbe združuje osobito naziv: »O moj Isuse, oprosti nam naše grijehe, očuvaj nas od paklenoga ognja i privedi u raj sve duše, osobito one, kojima je najpotrebnije Tvoje milosrđe!«

Moguće bi trebalo više misliti na ono, što je najpotrebnije a to je: izmoliti sretnu smrt sebi i drugima.

ŽUPNIK NA DOPUSTU

Iz župnikova dnevnika

K. 24. 7. 1961.

Pročitao sam u »Đ. Vjesniku« (7-8/1961) članak »župnička rezidencija«. Dobre misli. Zdravi principi. Kanonsko stanovište. Još da je pisac župnik u provinciji, na selu već godinama, dopunio bi onu misao o psihološkoj potrebi svećenika, da nekuda ode iz rezidencije. Ne često, ali godišnje valjalo bi promijeniti sredinu za nekoliko dana. Novi kraj, novi ambijenat tražiti. Mi se redovito krećemo u nekom začaranom krugu. Udaljujemo se od normalnog stanja. Pomalo sličimo raskvocanoj kvočki na gnijezdu, koja je ćudljiva i nepomična. Kako se lako hvata takva kokoš! Grabežljivi neprijatelj bez poteškoće dođe do nje. I tu odgovara poredba. Napast lakše o svoji nepokretnoga čovjeka. O sveta rastresenosti, rekao je jednom iskusan svećenik. To znači otići od svojih nasrtljivih misli, od misli nametnica. To znači razbiti okove melankolije i turobnosti prirodnim sredstvima. Prirodno pa onda nadprirodno. To je red. Stoga putujem na more — opjevano more.

Dubrovnik, 25. 7.

Grad slobode. Danas grad turista. Na njegovim starim zidinama vijori bijela zastava s natpisom: »Libertas«! To je samo jeka davnine. Stranci u njemu već

DANIEL ROPS,
član francuske
akademije:

Poruka OCA CHEVRIERA

10. prosinca 1860. glasovita gradska četvrt La Guillotière, u Lyonu, saznala je na svoje veliko iznenađenje da je Prado prešao u druge ruke. Prado? To je neki pučki ples, više nego sumnjivog glasa, a po njemu se nazvala i zgrada u kojoj se plesalo. Zašto se zove Prado, ne zna se pravo. Možda po nekom bivšem vlasniku Španjolcu ili Marsejezu. Što se uspostavila nova uprava, nije bilo čudno, ali je novi direktor bio vrlo neobičan. Bio je župnik. I prva mu briga bijaše objaviti građanstvu, da će plesna dvorana u buduće biti zatvorena, i da će se prostorija pretvoriti u školu, gdje će se djeca četvrti »Guille« u vjeronaučnoj pouci spremati za Prvu sv. Pričest.

Da pravo kažemo iznenađenje u četvrti malo se sleglo čim su saznali da je kupac Otac Chevrier. Vidjeli su ga pred dvije godine, kada je, nakon izlaska iz sjemeništa, došao u njihovu sredinu kao upravitelj župe sv. Antuna, čija je crkva bila tek završena. Zatim su ga upoznali, dok se brinuo za najsiromašnije obitelji i onu bijednu djecu u zgradi »Cité Rambaud« koju je otvorio imućni svilar istoga imena — ulažući sve svoje bogatstvo — skupa sa svojim prijateljem du Bourgom. Dobro su ga znali: Antun Chevrier bijaše »gone«, skoro radnički sin, djed mu to bijaše, ako mu je otac i imao malo činovničko mjesto na gradskoj carinarnici. Dijete grada Lyona i, koji je, kao mnogi drugi derao hlače na klupama časnih Otaca kršćanskih škola. On se smjestio u Pradu? Neka bude. I adoptiraše ga.

To preuzimanje plesne dvorane označuje polaznu točku jednoga neobično originalnoga djela i jedne redovničke kongregacije koja je, u našim danima, u punom cvatu. Već bi bila lijepa činjenica što »Svećenika Prada« — tako zovu, jer je ime nekadašnjega zloglasnoga plesa ostalo, ima danas više od 500 nastanjenih u 79 biskupija, od kojih 5 izvan Francuske. Ali je bez sumnje još važnije što prema odluci svoga utemeljitelja imaju jedan posebni smjer: apostolat u radničkoj sredini. Poznato je da više njihovih ekipa djeluje među radnicima, a njihov se general, Mgr Ancel, laća i sam fizičkog posla.

Po tome Otac Chevrier dolazi na čelo socijalnoga dijela Crkve, kojemu samo površni pregled stvari stavlja početak s velikim papom Leonom XIII i njegovom enciklikom Rerum novarum. Činjenički, već mnogo ranije bijaše to velika briga najdalekovidnijeg klera i vjernika poput Ozanama, Villeneuve-Bargemonta, Melina, Kada mu se u toku božićne noći 1856. ukazao sam Krist i pozvao ga da se odlučno odrekne sama sebe, Antun Chevrier otkri bijedu radnika, teški položaj najnižih slojeva i potrebu da postane jednim od njih, da bi mogao pomoći tim bijednicima. Protivno od njegova dragoga vođe Ivana Marije Vianneya, župnika arškog, koji je bio više osjetljiv na zapuštenost seoskih masa, utemeljitelja Prada osobito je dirala nevolja gradskih beskućnika. Time se približavala velikom talijanskom svecu Ivanu Boscu, čiji je bio takmac i kojemu u mnogočem sliči.

Kako je tekao život Blaženika iza osnutka Prada, može stati u par redaka. Još više nego »Djelo Prve Pričesti« s kojim je povezana instalacija u Guillotière, znači njegov pastoralni rad u radničkim župama. Taj rad daje točni pojam o bistrini njegovih pogleda. Metode, koje je zamislio i formulirao u »Pravilniku za župe« bile su

---

su po fizionomiji uočljivi. Čuju se razni govori, koje ne razumijem. Babilon.

Večernja zvona zvone. Još zvone. More, njegovi talasi šume neku tugu. Čiope sijeku zrakom kao strijele. Golubovi siti u zidinama i pod krovovima miruju u gnijezdima. Ljudi stradunom šeću, vrve kao mravi. Drugi se u kafanama zabavljaju. I često ne vole čuti glasove zvona. Ne shvaćaju, zašto more tuguje. Ne gledaju u strmoglavom lijetu čiopa strijele, što ih nebo sprema — i ljudi 20. vijeka sa svojom tehnikom. Ne vide sebe u sitim golubovima, koji se po čitav dan otimaju za hranu po tržnicama i pločnicima. Ti gradski golubovi ne lete u visine.

Svijet se zabavlja dugo u noć. Čuje se svirka. Vrisak. I s tvrđave Lovrijenca pucanj topa oko pola noći. Kažu: završetak Šekspirove drame »Hamlet«-a. Dubrovačke igre s ovim nastupaju. — Malo se sjećam iz školskih dana te tragedije od velikoga engleskog književnika. »Hamlet« — Kolebljivac. To je figura, koju i danas susrećemo, lice koje se ne odlučuje totalno za Boga, koje koleba. U tom se stanju doživljava tragedija. Tu je dramu počelo čitavo čovječanstvo da odigrava u svome životu. A svršetak?!... Stoga ne smijem biti neodlučan, mlitav. Ne smijem kolebati između dobra i zla. Moram to i drugima reći. To je naša historijska odgovornost.

Boka Kotorska, 26. 7.

Putujem jutarnjim brodom iz Dubrovnika u Boku. Šutim, jer nemam poznanstva. Stoga više promatram ljude, obalu i more. Kontinentalac sam, pa me more denekle plaši, kad valovi pjene. Srdita priroda. Putnici su nemirni i znatiželjni. Većinom stranci: Nijemci, Francuzi. Ne izmjenjuju ni diplomatskih razgovora. To ostavljaju svojim političarima. Interesantno i značajno. Fotografski aparati neprestano rade. Snimaju scene na brodu. Snimaju

tako dobre, da ih je njegov učenik Laurent Rémillieux, pola vijeka kasnije, mogao jednostavno primijeniti da bi ostvario u Notre-Dame-Saint-Alban prvu »misionarsku zajednicu« naše epohe, uzor župu, za kojom su se povele mnoge druge u Francuskoj.

To bi već bilo dosta da osigura Ocu Chevrieru časno mješto u onoj falangi svetih likova, koju vidimo da ispunja XIX. vijek, vijek za koji se kaže da je bezbožan, a kojemu na toliko načina, katolicizam XX. vijeka duguje svoju obnovu. Ali ima još jedan aspekt toga Božjega čovjeka koji nas, na poseban način, pobuđuje i dira, a to je Otac Chevrier kao duhovni pisac, onaj koji je sanjao o obnovi, o preobrazbi svećenika. Biograf Oca Chevriera, kanonik Chambost, vraća se više puta na ovu činjenicu: »Prva misao Oca Chevriera bila je uvijek: oblikovanje svećenika«. Kao što to bijaše u svoje vrijeme i sv. Vinku Paulskom i sv. Ivanu Boscu ili kao što je u isto vrijeme briga za svećenika, za dobroga svećenika, ispunjala zebnjom dušu arškoga župnika.

I možda nam baš po tome Otac Chrevrier izgleda jedan od najboljih duhovnih vođa, što nam ih je namrlo prošlo stoljeće. Neprestano citiramo rečenice arškoga župnika o svećeničkom idealu, o potrebi da imamo dobre svećenike, o bijedi župa bez svećenika »gdje konačno ljudi počnu obožavati životinje«. Od Oca Chevriera citira se samo jedna izreka — ali snažna i nezaboravna: »Le prêtre est un homme mangé« — »Svećenik je čovjek koga drugi jedu«. Bez sumnje da u tome ima nepravde. Koliko god se divili svetom župniku od Dombesa, ipak izgleda, da skup bilježaka Antuna Chevriera objavljenih pod naslovom »Véritable disciple« — »Pravi učenik«, ulazi dublje u analizu svećeničkog zvanja i njegovih zahtjeva. Ne znamo da li se to djelo dovoljno proučava u sjemeništima, ali tu bi bilo na svom pravom mjestu, iako je ideal što ga predlaže, doslovce, nadčovječan.

O duhovnosti Oca Chevriera, njegov zemljak, Joseph Folliet oštroumno primjećuje, da se u biti podudara s naukom francuske škole — tako drage abbé Bremondu, škole Bérullea, Oliera, Ivana Eudesa, Vinka Paulskoga. Centralna je tema da treba nišaniti samo na jedan cilj: »Pripadati Kristu«, ugledati se na njega, jedini Uzor, a ostalo će već nadoći. Ta ravnoteža i ta mjera do u nadčovječnost — što je inače karakteristika francuske mistične škole Velikoga vijeka duša — kreposti su, koje Otac Chevrier otkriva i posve naravno vježba. Nema ništa od onih pretjeranosti u iskustvu i izrazu koji nas, katkada, obeshrabruju pred pojedinim velikim mistikom iz Španjolske ili Italije. Ali iz onoga posve jednostavnoga načela — »biti drugi Krist« — kakve li on sve zaključke ne povlači!

Sacerdos alter Christus. Mislimo da ne postoji dublje tumačenje te nenadmašive izreke od tumačenja Oca Chevriera. Kao što drugi u mističnom životu razlikuju tri puta, tako i on svodi na troje, duboke zahtjeve svećeništva, prema tri temeljne Kristove pouke: pouku koju pruža u jaslicama, pouku koju daje na Kalvariji, i onu koju vječno ponavlja u svetohraništu svojom Prisutnosti, koja je samo Ljubav. Zašto svećenik mora biti siromašan i ponizan, zašto i kako treba umrijeti sebi, žrtvovati se, zašto se mora dati svojima, zašto pristati da ga drugi »jedu«; mislimo da to nije nikada bilo bolje rečeno i jače negoli u djelu »Véritable disciple«.

Ideal Svetosti? Bez sumnje, ne će svi do toga doći, pa ni posvećene osobe; to je samo po sebi razumljivo. Ali kako one njegove analize rasvjetljuju duh! Nije li istina da svaki od nas pozna i da bi mogao imenovati svećenike, čije bi nas siromaštvo moralo postidjeti, one »ljude lišene svega«, kako je govorio Otac Chevrier, čije nas bivstvovanje već kao takvo osuđuje. Nije li istina, da smo vidjeli pojedine župnike, pojedine kapelane i duhovnike nama poznate — koji su se posve predali svojoj dužnosti, tj. dušama, doslovno rečeno, do umiranja? Nije li istina, da svi mi poznajemo te »svećenike ljude koje drugi jedu«, čiji su dani prekratki, a i noći također, za sve

---

golu i strašivu obalu — i pokoje mjestance, u kojem uvijek dominira jedna ili više crkava. — Pjesme nema, a mladost je tu. Ne čuje se ni pojedinačno ni skupno. More je bučilo. Talasi su udarali. To je pjesma, u kojoj se ljudski glas gubi. Pada mi na pamet iz djetinjstva napjev: »Gore nebo visoko, dolje more duboko«. Proživljavam te dimenzije. To je posebni osjećaj: da je čovjek malen, a Bog velik. Dajem se u zagrljaj tome osjećaju, da me nosi kao val galeba na pučini. Konstatiram: čovjek može svagdje razmatrati, svećenik mora.

U malom, slikovitom pristaništu Perastu zvoni o podne Ave Maria s tornja jedne od mnogobrojnih crkava. Tko moli osim zvona?!... Ne vidim nikoga osim sebe u tišini. Zvono zvoni i javno ispovijeda vjeru mjesto ljudi. U zalivu, u luci dva otoka mala, dvije crkvice, dvije golubice. Obe Gospi posvećene. Zavjeti mornara. Lijepa slika. I još ljepše svjedočanstvo za stare katolike Boke.

Posjetio sam župu Prčanj kod Kotora. Našao sam se u društvu stranaca, kojima je stari župnik toga mjesta pokazivao župsku crkvu. Krasna barokna građevina, koja je započela iste godine kao i francuska revolucija, a završena istom, 1913. g., jer su gradnju ometali napoleonski ratovi. — Treća je to crkva po veličini u Dalmaciji — duga 37 m, široka 20 m. Dokaz vjere tadanjih kršćana. Građevinska i historijska vrijednost. Ali crkva bez vječnoga svijetla, bez Svetootajstva — u mojim očima: muzej. Skladište skupocjenih starina, zavjetnih darova pomoraca. Tu je zastupljeno 17 umjetnika. I Meštrović sa svojim Ruđerom Boškovićem (!) u dnu crkve. Poprsje učenjaka u gipsu velikih dimenzija otkriva njegovu misaonost i njegov prodor u svijet atoma. Ruka mu na čelu i izražaj lica pokazuju, učini mi se jednoga časa, zabrinutost za katolicizam rodnoga mu kra-

ono što se od njih traži i što se na njih navaljuje, — svećenike, kojih duša i srce izgledaju neiscrpljivi jer znaju sve dati a ništa ni od koga očekivati, osim od Jedinoga? Tekstovi Oca Chevriera pozivaju nas na dublje i pravednije upoznavanje svećenika, n a š i h svećenika. Alter Christus — to je ono što nas Otac Chevrier uči da gledamo i u najskromnijem svećeniku.

No, to je sve suviše visoko za običnu ljudsku bijedu, reći će netko. Taj mistični ideal svećenika može nas zanimati samo kao lijepa, nepristupačna slika. Ali kako to da slušajući Oca Chevriera ili pak slušajući njegove takmace, jednoga Oca Anizana, abbé Huvelinea, abbé Lamya ili onoga dragoga kanonika Lelièvrea, o kojemu će trebati jednoga dana govoriti, onoga kojega je Bergson htio imati kraj sebe u svom zadnjem času — odakle to da slušajući njih mi čujemo glasove nekako vrlo bliske, i sposobne da nas dirnu u srce? Pravi svećenik nije odijeljen od nas, običnih laika, nekim jazom. Ako sakramenat sv. Reda i čini ljude nadljudskima s toliko strana,, ne čini ih neljudskima. Visoki ideal što ga Otac Chevrier predlaže svojim učenicima, u izvjesnom smislu odnosi se i na naš život. Joseph Folliet ima pravo, što u tekstu koji smo malo prije spomenuli kaže, da se poruka toga svetoga svećenika odnosi direktno i na nas laike.

U djelu Véritable disciple, dvije se ideje često ponavljaju nekada i nespretno oblikovane, ali njihovo ponavljanje proizvodi jak utisak. Prva je: »Unesite u duše ono nutarnje, vanjsko će već nadoći«. - Nutarnje znači Duh Božji, duh Ljubavi. To je mnogo više negoli vršenje raznih izvanjskih čina »koji stvaraju strojeve i licemjere«. Druga ideja: »Danas više nego ikada mogu samo sveci korisno djelovati«. Te je lozinke Otac Chevrier dao svećenicima, onima koji su ga htjeli slijediti. Istina je, da nakon sto godina ostaju i te kako suvremene. No, je li ta poruka samo za one koje je Bog uzeo u svoju službu? Zar se samo na njih odnosi? Nije li ono »laičko svećeništvo« o kojem nam se govori, oblikovano u te dvije rečenice?

UZ ČLANAK „ZA UMIRUĆE":

Oprosti uz pobožnost za umiruće

Veliki penitencijar kard. Canali objavio je dekretom Svete apostolske penitencijarije od 21. listopada 1960. da je Sv. Otac Ivan XXIII. u audijenciju 15. listopada 1960. spomenutom kardinalu podijelio slijedeće oproste uz pobožnost za umiruće:

1. oprost od deset godina onima koji barem skrušena srca namijene plod sv. Mise, prema svojim mogućnostima, za umirućega;

2. potpuni oprost, uz obične uvjete, onima koji tu pobožnost obavljaju kroz čitav mjesec.

---

ja, koji rapidno nazaduje, što statistika svjedoči. Pa zašto ne bi mogao i tu misao projicirati, kad Bošković nije u sebi gurnuo u pozadinu svećenika. Tko to čini od nas svećenika vrši izdaju i predaje neprijatelju sebe i druge.

Vidio sam u mjestu stari samostan s crkvicom. Pripadao je nekada venecijanskim fratrima, stroge opservancije (Alkantarevci). Danas okupiran od čč. sestara od Maloga Isusa. Tu je mali muzej, historijski predmeti, slike i knjige, što se odnose na ugledne mještane. Nekada su tu u Prčanju cvala svećenička zvanja. Prošlo stoljeće dalo je i jednoga biskupa za Albaniju (Don Nikin ujak). Danas zvanja nema. Vjernika je malo.

U toj samostanskoj crkvici gori kandilo pred Svetohraništem. Gore u koru i srca redovnica. Tu sam se pomolio. Pred kipom Gospinim posebno, jer ga je, kako kažu, blagoslovio sveti papa Pijo X. Molio sam i molitvu toga sveca: »Vrati nam se, Isuse, po svojim svećenicima...« Vrati se, ne ostavljaj naše crkve puste!

Boka K., 27. 7. 1961.

Razgledao sam katedralu, crkvu sv. Tripuna u Kotoru. Bio mi tumač pri ruci. Starina. Umjetnost. Historija i legenda. Slavna prošlost i velika vjera pređa. Ali od toga nema života današnjoj Crkvi. Samo je dokaz bezbožnom vremenu, da je vjera i Crkva majka kulture i da je pod njezinim okriljem rasla. — Ta katedrala nema svoga biskupa gotovo 2 decenija. Izgleda mi kao udovica s bogatim mirazom. Povijest čini svoje, nagrađuje i kažnjava, mijenja granice i određuje druga središta. Dok naše to oči gledaju, pada nam na dušu nešto teško.

Vraćam se cestom iz Kotora za Herceg novi. Auto juri. Nekada su ovuda francuske trupe cestu pravile, što ih je Napoleon spremio. Nekada su se ovdje rimske legije s brodovljem dovodile. Još prije njih ovdje se je ilirska flota zaklanjala i njihova kraljica Teuta u jednom zalivu stanovala. Sve su to vidjele klisure i uvale Boke. Sve su to odnijeli valovi mora. Nitko ne živi na zemlji vječno. Samo Bog je vječan.

Narodna: »Sve za vrijeme, Bog zauvijek«!

K., 28. 7. 1961.

Izlet me je obogatio, duh mislima a maštu slikama. Unio je promjenu u moj život. Zatalasao je mojim kršćanskim osjećajima. Oduševio me za Boga. Opomenuo prijetnjama. Kolika je naša svećenička odgovornost! Pa kako bi onda mogli biti stalni »hodavci« zabavljajući se tricama! Pisac u »Đak. Vjesniku« ima u tom pravo!

Današnja kateheza

Donosim neke izvatke iz predavanja »Današnja katezeha«, koje je održano u Eichstättu. Izvaci će nam pružiti uvid u probleme kateheze, osvijetlit će nam razna mišljenja i nazore, a mnoge dobre formulacije, koje su vrijedne razmišljanja, valjalo bi zapamtiti.

Na pitanje, kakva danas treba biti kateheza, odgovaramo:

1. ona treba biti usmjerena prema čovjeku,
2. mora obuhvatiti sve,
3. mora pokazati, kakav stav treba zauzeti prema stvarima ovoga svijeta.

Nekada prije, kateheza se mogla zadovoljiti time, da je izvršila svoju glavnu zadaću, naime: bilo je dovoljno, da tačno naučava nauku Crkve.

***

... to danas više nije dovoljno, kad novi život odbacuje svaki odnos prema nevidljivoj prisutnosti našega Gospodina.

***

Sile, koje proizlaze iz općeg napretka tehničke kulture, ogromne su. Na prvi pogled izgledaju potpuno nespojive s vjerom, a u nekim područjima, izgleda kao da se čak i protive vjeri. A ipak se ne smijemo dati satrti od provale tih sila, kao što se ni biskupi 5. stoljeća nisu dali svladati od silne navale kod seobe naroda. Forme civilizacije, koje naoko izgledaju nespojive s kršćanskom vjerom, treba shvatiti na novi, nutarnji način, i to pomoću kateheze, koja će ostati potpuno vjerna životnoj istini, koju treba poučavati.

***

Današnja obnova kateheze ide zatim, da modernom svijetu, koji je zaboravio na kršćanska načela, navijesti radosnu vijest kršćanskih istina u novijoj formi, doduše bez kompromisa, prema principima i strujanjima ovoga svijeta, ali ipak na takav način, da moderni čovjek doživi nutarnje i nadnaravno »iskustvo«.

***

Trostruka zadaća kateheze jest: paralizirati nove svjetovne nazore, postaviti temelj za novi život u Kristu kod novog kršćanina, i treće, tako čvrsto usaditi kršćanstvo u svakog pojedinca, da nastanu sigurni temelji za kasnije naraštaje.

***

Potrebna je radikalna nova orijentacija sadržaja našeg katekizma. Treba napustiti tradicionalnu shemu, prema kojoj su klasificirane istine naše vjere ovako: »Što moram vjerovati? Što moram činiti? Što moram primiti?«

***

Jedna poslovica kaže, da se od samog drveća »šuma više ne vidi«. Pitao sam se češće, ne bi li se ova poslovica mogla primijeniti na našu katehezu.

***

Abbé Colomb s pravom primjećuje: »Naša pouka mora se odvijati postepeno, korak po korak, ali teološkom preciznošću, te mora biti prilagođena čovjeku, koji je prima«.

***

Božja objava, od Geneze do Apokalipse, jest povijest velikih djela Božjih, koja on izvodi nad ljudskim rodom.

Taj se jedinstveni plan ne odvija prema zakonima logike, nego prema historijskom redu.

***

Treba upozoriti na latentni maniheizam, koji se često puta krije kod kršćanskih odgojitelja, i prema kojem se religiozne stvari prikazuju kao nešto, što se protivi onome, što je ljudsko, vremenito se protivi vječnome, naravno se kosi s nadnaravnim. To bi bilo krivo shvaćanje najdubljih tajna kršćanstva, te bi otkupiteljsku snagu učinilo bezplodnom.

***

Zabaciti od reda sve vrednote jedne kulture, samo zato, što nisu općenito priznate kao kršćanske, može biti teška zabluda kateheze i kod navještenja Evanđelja. Kad se pronikne dublje u te kulturne vrednote, možda će čovjek moći uskliknuti s Jakovom: »Ovo je mjesto sveto, a ja to nisam znao«.

***

Moderna kateheza mora se odvijati više u formi razgovora, a ne u duhu polemike. Kad je Pavao govorio pred Areopagom ...

***

Onaj, s kojim govorimo, mora steći dojam, da mi njegovu vjeru uzimamo isto onako ozbiljno kao i on da je tumačimo na posve novi i uzvišen način. Onda će nas on slušati, te će najednom u Evanđelju otkriti rješenje svih svojih problema i naći ispunjenje svih svojih nejasnih nada. A ono, što se u njegovu vjerovanju ne može složiti sa zakonom Evanđelja, to će kao samo od sebe odumrijeti.

***

Težište i cilj kateheze jest kraljestvo Božje.

Posrednik i središte jest Krist Gospodin.

Životni prostor jest Crkva.

Glavni čin ostvarivanja spasa jest Euharistijska Žrtva.

Atmosfera i trajni plod jest ljubav.

***

Izvana, kateheza izgleda kao pouka, ali po svojoj biti daleko je uzvišenija od obične pouke, jer dok kateheza govori, Krist djeluje u dušama.

***

Katehetska metoda naših dana donijela je žetvu od gotovo dvije tisuće godina.

ZARUČNIČKA ŠKOLA

Susreti na početku novog života

Zaručnici trebaju ići u školu, da nauče o braku.

Kako god bilo teško uspostavljati statistike te bile ne znam kako brojne pogreške, koje se provlače kroz zaključke utemeljene na statistikama, pred kojima se s pravom sustežu i najvještiji statističari, ipak ostaje sigurno, da broj rastava braka u svijetu raste od početka našeg stoljeća. Brojevi, koje navodimo, morali bi bez sumnje biti revidirani, ali ih uzimamo zbog nedostataka boljih, a pokazuju porast ove pukotine u društvu. Zabilježena je 1900. godine jedna rastava na 50 brakova, a 1955. g. jedna rastava na 10 brakova.

Mnogi razlozi pospješuju rastavu mladih bračnih drugova. Među njima su novi uvjeti materijalne egzistencije, mehanizacije, gorući problemi kao što je rad žene izvan obitelji, razorni primjeri filmskih idola, mučna borba svagdanjeg života, koja ide za konforom.

Kršćani se ne rastavljaju. Tek u nekim neznatnim slučajevima traže oni poništenje braka, ali to je drugi problem i — uostalom — sasvim izuzetan. Međutim iako kršćanski parovi održavaju stalnost svog braka, ipak to često biva uz velike poteškoće, preko kojih teško prelaze. Ima takvih, koji se odriču kršćanstva, da se dokopaju slobode, koja im se u daljini »smiješi«.

Maurice Colinon u svojoj novoj knjizi: »Pioniers en soutane (Pioniri u reverendi)« donosi slučaj patra Clauda Schahla, koji je posvetio svoj život i rad spašavanju mladih ognjišta, koja stoje pred smrtnom opasnošću, jer od 100 brakova ima još samo tri ili četiri zaista sretna.

Uspoređujući svoje konstatacije s gornjim brojevima, on je 1949. g. pronašao 300 dosuđenih rastava samo u Strasbourgu, među kojima se 25 posto molba podnosi u prve tri godine braka.

Došavši u tu prijestolnicu rastava, pater Claude je otvorio jedan ured za bračne savjete. Utjecaj »savjetnika za srce«, koji ne ide ni za kakvim trgovačkim ciljem, nego izvršuje Božji plan, pokazao se vrlo dubokim i spasonosnim. Malo vremena iza tog psihološkog pothvata osnovao je ustanovu: »Sretna ognjišta«. Devet godina iskustva u ovoj stvari nametnut će kršćanima, kojima je stalo do apostolskog djelovanja zaključak, koji je po svojoj snazi ravan zapovijedi, jer je broj rastava kroz to vrijeme opao za polovicu.

OSNUTAK CENTRA ZA SPREMANJE NA BRAK

Prvi je pokušao svećenik Caffarel 1946. g. Kao urednik revije »Anneau d'or (Zlatni prsten)« i utemeljitelj »Equipes-Notre-Dame (Ekipe Naše Gospe)« organizirao je sastanke između svećenika i laika, koji imaju postati ogledalo bračne sreće i mladih obitelji. Uspostavili su jednako uspješne kontakte između mladih kršćanskih parova. Preko svoje revije velečasni Caffarel postavlja svima širom svijeta pitanja o tajni bračne sreće. Budući da jedni računaju s iskustvom drugih, njegovo se slušateljstvo brzo povećava. Pomoću hiljada odgovora, koje dobiva, on odmjerava i prosuđuje razloge pojedinih brodoloma, kao i neophodne uvjete za uspjeh braka. Na tom je temelju bio osnovan Centar za spremanje na brak. (Centre de preparation au mariage—CPM). Brzo se osjetila potreba direktne akcije. Pokret je nastao u Parizu, a kratica mu je CPM. Služi se metodom rada kao u školi, plan je vrlo točno razrađen, svaki kurs traje šest večeri. Uspjeh tog prvog pokušaja potakao je osnutak sličnih ustanova po cijeloj Francuskoj.

Iz današnjih dana donijela je teološki pogled, upravljen prema spasu duše, kao i spoznaje na području didaktike i dječje psihologije.

Od početka ovoga stoljeća donijala je metodičku brižljivost.

Iz vremena nakon tridentinskoga koncila donijela je katehezu za svu djecu, i jednu knjigu — katekizam.

Iz srednjega vijeka donijela je promatranje sredine i uvaživanje katehetskih formula.

Iz prvih stoljeća donijela nam je duh katekumenata i žive liturgije.

A iz prvog početka donijela je djelo Božje i Božju riječ, koju nam je Bog poklonio po Katehеti svih kateheta, po Isusu Kristu, Gospodinu našem.

***

Onima, koji tumače bibliju, predbacuju se nedostaci u slijedećim točkama:

sposobnost uživljavanja, dar pripovijedanja, smisao i razumijevanje za ono, što je prošlo, kao i za ono, što još i dalje traje, brižljivo podavanje nauke svete Crkve i Objave, briga za dobro zajednice, radost nad simbolom i tajnom.

***

... Vrlo je važno, da se današnjem djetetu kršćanstva ne prikaže kao neka stručna obuka, koja se predaje samo u školi, kao na pr. matematika i geografija, — nego da je to upućivanje u vjerske tajne, primanje u jednu grupu, učestvovanje na novom, uzvišenijem životu, da se to dijeli s drugima.

***

Ta obuka mora, kao u prvim vremenima svete Crkve, tako i sada, ići uvijek rukom u ruci sa zajedničkom molitvom, pjevanjem, poklecanjem, postom, noćnim bdijenjem, eksorcizmima.

CPM ima za svrhu odgajanje zaručnika, da postanu solidni kršćanski parovi. Sredstva su mu: pouka kojom se — ne propuštajući ni jedan bračni problem — daje zaručnicima do znanja, da Crkva bdije i nad tim područjem. Pouka budućih supruga nije nikakav recept za sreću. Temelji se na dubokom poznavanju psihologije braka kao i na umijeću, kako se može živjeti udvoje — a sve po Božjoj zapovijedi.

BRAK NIJE POKOP LJUBAVI

Zimska večer. Vani, da poludiš od velegradskog vrtloga. Ovdje toplina jedne sretne kuće, cvijeće, gramofonske ploče, časopisi otvoreni na stolovima. Jedna mlada žena ispružila ruku i smije se:

»Dolazite li prvi puta?«

»Ne želimo — reče mi Jean Pilias, glavni tajjnik CMP-a da se sastanci održavaju u kojoj obitelji, jer bi time dobili obilježje dotične društvene sredine i položaja«.

Ipak prijaznost i toplina dočeka nadoknađuju neugodno raspoloženje onih koji dolaze prvi puta u nepoznato. Upravog ovog časa ulaze »đaci«: dvoje po dvoje, i često se drže za ruke. Budući parovi zaljubljenih pogleda, pomalo plašljivi. Neki bi željeli, da ih nitko ne vidi, a drugi su naprotiv ponosni što sjedaju na zaručničku klupu; ima i takvih, iz kojih odsijeva ushićenje. Evo jedne male, kojoj je vjetar razbarušio kosu, na ustrašenom licu odražava se uznemirenost, vuče za ruku šutljiva mladića:

»Dođi samo. Konačno čega se bojiš?«

Ovih su dvoje sretno prošli na ispitu. U kakvoj će samoći ili na kakvom temelju osnovati svoje obiteljsko ognjište?

Jedna je djevojka ušla posve sama. Visoka, lijepa i bez šminke, sjela je blizu vrata, na koja neprestano gleda. Hoće li on doći na ovaj neobičan rendez-vouz, koji je prihvatio samo »da nju razveseli«, ali je siguno podrugljivo dobacio:

»Zar zbilja misliš, da će nas župnik naučiti, što je potrebno za bračnu sreću?«

U devet sati bilo je u dvorani dvadesetak parova. Djevojka u plavom izvadila je notes, da bilježi, a njen ju je visoki dečko gledao smijući se. Pater dominikanac počne govoriti. Zaručnik se prestane smijati i gledati u djevojku, koja ima biti njegova žena. Mislio je na blisku sreću, koja je njemu izgledala beskrajna.

Mala je grozničavo zapisivala patrove riječi:

»Želim vam govoriti o sakramentu ženidbe. Vi ne spadate među one, koji misle, da je ženidba pokop ljubavi... Vi djevojke, mlade zaručnice, ipak već znate, da će muž pokazivati mnogo manje nježnosti prema vama nego što vam pokazuje sada kao zaručnik. Vi znate, da možda ne ćete — i sigurno ne ćete — ostati dvoje vječno zaljubljenih. Opravdano ste sebi već postavljali pitanje:

»Kakav će biti iza nekoliko godina ovaj, za koga se udajem?«

A i vi mladići, pitali ste se pred tim djevojkama s cvijećem: »Kakva će biti moja životna drugarica nakon 10 ili 20 godina?«

U tom je času mala u plavom prekinula svoje pisanje. Digla je oči prema svom zaručniku, koji je također gledao nju. Pogledali su se kao prvi puta, nasmiješili su se — kao prvi puta. Pater je imao pravo, oni će kasnije na dugo i široko o tome razglabati, ali ništa ne bi priječilo, da baš toga časa njihova ljubav počne biti za njih tračak vječnosti.

Pater je stvarno govorio o ljubavi. Citirao je, ona je pisala:

»Sjetite se onog primjera: »Prije vjenčanja on mi je izgledao kao stablo, na čijim granama sjede ptice i pjevaju. Iza vjenčanja te su ptice pobjegle i zaustavile se na drugim granama...« Brak nije samo ugovor nego i ljubav. Ali kršćanin ne smije dopustiti, da se ova dva pojma protive, jer je uloga ljubavi, da postane sve čvršća time, što godine odmiču... Brak je preuzimanje tereta bez mogućnosti odlaganja. Tokom vremena muž i žena će se sve više i više približavati jedno drugom. Budući da je brak davanje samoga sebe, u njemu nema mjesta za polovičnost nego naprotiv on uspostavlja duboko razumijevanje i pravu slobodu. Brak je naravna ustanova, koja je postojala i prije Objave. To nije narodni običaj, koji bi kod nas kršćana kao ceremonija više pristajao za Crkvu nego za što drugo«.

Pater je rekao: »Brak nije nikakav film u boji, u kojem bi nastupali supruzi. On nije ni blagoslov, koji daje svećenik, da bi Bog ušao u obitelj.

To je obaveza, po kojoj supruzi obećaju, da će obdržavati bračne dužnosti. Ženidba je sakramenat, jer preobražava ljudske odnose, koji će preći u slavu Božju«.

Iza patrovih riječi nastao je prekid. Jedni su se parovi pdridružili drugima, aktivno su se spuštali u igru. Odjednom se digoše jedan muž i žena, koji su pred nekoliko mjeseci sjedili u klupama zaručničke škole, da oboje govore o svojim problemima. Na koncu će se oboje zajedno pomoliti.

Lijepa djevojka, prikovana uz vrata, tog časa nije bila sama. Zaručnik bezvjerac slušao je molitvu, koja ga se duboko dojmila možda zato, jer su je izgovarali muž i žena: ljudi, kakvi će biti uskoro i njih dvoje. Zatim nastade šutnja. Uzeo je svoju zaručnicu za ruku.

ISPITNA KOMISIJA: ŽIVOT UDVOJE

Šest sastanaka ili dvanaest sati imaju na raspolaganju zaručnici i njihovi učitelji da opišu, ako ne sve, a ono barem bitno o ljubavi i braku.

Prve se večeri raspravlja o vremenu, koje se provodi od zaruka do vjenčanja. Druge večeri jedan svećenik razlaže o ljubavi i svagdanjem životu, poslije čega slijedi predavanje o psihologiji muškarca i žene u braku. Treća je večer posvećena duhu i tijelu (svećenik i liječnik). Četvrta tajni života: očinstvu i materinstvu. Peta sakramentu ženidbe i duhovnoj zajednici bračnih drugova. Šesta predlaže »poduzimanje odlučnog koraka« i izlaže, što znači »ujediniti se radi služenja«.

Kako vidimo, svi problemi dolaze na dnevni red. Prešućivanje nekih istina, koje se nekada u izvjesnim krugovima smatralo krepošću, ne spada u program. Kršćanin mora znati, da se takvo nepoznavanje ne slaže s Božjim planom i da ne odgovara potrebama vremena, u kojem živimo. Treće večeri govori koji liječnik mladićima o anatomiji i fizologiji te o bračnom skladu.

»Poznato je, govorio je pater Claude prema Colinonovu navodu, da je nesporazum na tom području prvi razlog rastave te da uspjesi prelaze tek nekih 20% prosjeka«.

Najčešće koji drugi liječnik (po mogućnosti žena) poučava djevojke o stvarnosti ljubavi u toku iste večeri.

Svima CPM stavlja pred oči vrijednost riječi sv. Augustina: »Tko nije duhovan u tijelu, bit će tjelesan u duhu«.

ZA BLAGDAN bl. Nikole Tavelića

Vanjska proslava blagdana našeg slavnog zemljaka Bl. Nikole Tavelića obavit će se i ove godine u nedjelju iza dana njegove smrti, t. j. 19. studenoga.

Toga dana, ili možda prije kad im je zgodnije, neka dušobrižnici i upravitelji crkava nastoje: 1) održati vjernicima propovijed o Bl. Nikoli; 2) zajedno s njima izmoliti molitve za njegovo proglašenje svetim; 3) skupiti milostinju za pokriće troškova kanonizacije.

Gradivo, pa i za više propovijedi, o Bl. Nikoli može se naći u knjizi: »Bl. Nikola Tavelić — naš uzor«, koju je izdala u 2 izdanja VICE-POSTULATURA BL. NIKOLE TAVELIĆA, ŠIBENIK, Kaičićeva 11. To se gradivo nalazi osobito u Poglavlju V: »Bl. Nik. Tav. — naša sjajna zvijezda«, pod naslovima: 1) Primjeri privlače; 2) Narodu preizgledan; 3) Duh Bl. Nikole Tavelića; 4) Nebeski pokrovitelj hrv. naroda; 5) Apostol jedinstva Crkve i mučenik za jedinstvo vjere.

U knjizi »Bl. Nik. Tav. — naš veliki dobročinitelj«, koju je izdala ista Vicepostulatura, može se naći sva sila milosti Bl. Nikole, koje se mogu zgodno upotrebiti kao pobuda vjernicima, da se s pouzdanjem utječu Bl. Nikoli u svima svojim duhovnim i vremenitim potrebama.

ŽIDOV

Leo Blaeck, berlinski nadrabin, pristao je na to, da bude 12 godina, 1933—1945. predsjednikom t. zv. »Državnoga zastuptsva njemačkih Židova«. Time se nalazio na položaju, gdje je trebao primati nemilosrdne naredbe vlastodržaca i da se brine za njihovo izvršivanje. Tako se stekao dojam, da se događaju grozne stvari uz privolu ljudi, koji treba da zastupaju svoje rasne drugove. Njemu, predsjedniku, bilo je naloženo, da govori opet i opet za progonjene pred gluhim ušima. Iznuđeni posluh, i još gore: diplomatsko držanje, na koje je Leo Blaeck bio prisiljen, morali su uništiti jednog čovjeka, kojemu je svaki dan postajalo jasnije, da su sva naprezanja oko poboljšanja bezizgledna.

Od svojih prijatelja u inozemstvu bio je Leo Blaeck visoko cijenjen kao mislilac, učenjak i dušobrižnik. Oni su mu ponovno savjetovali, da se spasi, prije nego što bude prekasno, ali on je ostao, gdje je i bio.

Kad mu je bilo sedamdeset godina, provodio je i on svoje dane kao jedan od 40.000 zatočenika konclogora u Theresienstadt-u u ČSR. Tu je neumorno tješio one, koji su izgubili nadu. A kad je onda ondje sa 700 preživjelih — bilo ih je ukupno dopremljeno 50.000 — u proljeće 1945. oslobođen od Rusa, nastojao je još jedanput da zaštiti ljude, koji su bili bez obrane. Oslobodicelji su sakupili priličan broj njemačkih funkcionera i predali ih oslobođenima, da rade s njima, što ih je volja. Onda je Leo Blaeck usrdno govorio svojim suzatvorenicima i njegove su riječi postigle, da nisu podlegli napasti, da se osvete za nečuvene patnje. Ni jednom Nijemcu nije bilo ništa nažao učinjeno.

Primamo nove pretplatnike

Broj čekovnog računa 423-14-5-4

Zagrebački bogoslovi izdali su:

POVIJEST SVJEDOČI O KRISTU, — kolekcija primjera (250).

NASLJEDUJ KRISTA, — drugo nepromijenjeno izdanje (600).

ŽENIDBA, — kratka pouka o kršćanskom bračnom životu (100).

Od školskih knjiga izdali su:

Dr Ivan Kozelj: Etika (30)

Dr Ivan Kozelj: Theodicea (130)

Dr Ivan Škreblin: **Pedagogika,** — odgojni smjerovi i odgoj (300)

Dr Juraj Pavić: **Patrologija** (300)

Dr Janko Oberški: **Instrukcija u Sv. Pismo S. Z.** (600)

Dr Maksimilijan Lah: **Hermeneutika** (160).

Broj u zagradi označuje cijenu knjige.

●

Istarsko književno društvo sv. Ćirila i Metoda — Pazin (Istra) izdalo je jedan svećenički roman pod naslovom **»TEŠKI DANI«**. Napisao ga je svećenik Šime Sironić, profesor i ravnatelj Bogoslov. sjemeništa u Rijeci. Taj roman pokazuje u obliku dnevnika uzorno dušobrižničko djelovanje i ujedno duhovnu i političku borbu izvrsnog dušobrižnika u zapadnoj Istri u vrijeme posljednjih godina prije Prvog svjetskog rata. Poučan je za dušobrižnike, a osvjetljuje također tadanje vjerske i narodne prilike u onim krajevima. Na početku tog djela je veoma povoljna kritika pok. prof. Ljubomira Marakovića, i poznatog benediktinca O. Kirigina.

Djelo ima format nešto veći od obične knjige i 284 stranice. Stoji 450 din, više poštarina, a naručuje se kod izdavača.

Kod Istarskog knj. društva se može dobiti **»Pravilnik za dijelenje sakramenata«**. Prijevod s francuskog. Cijena 130 din.

●

Franjevačka Visoka bogoslovija, Makarska, — izdala je Fulton J. Sheen **»ŽIVOT KRISTOV«**. Knjiga malog formata sa 100 stranica. S engleskog preveo O. Franjo Carev.

●

U Nadbiskupskoj pisarni u Zagrebu, Kaptol 31, mogu se dobiti: **FATIMA I KRUNICA,** — propovijedi prikladne za svibanjske i listopadske pobožnosti i **»MARIJA POSREDNICA MILOSTI«**, propovijedi o Majci Božjoj prema litanijama laurentanskim. Ove propovijedi o Majci Božjoj, koje je sastavio naš poznati pisac propovijedi, izašle su još 1953., ali mnogi nisu mogli dobiti radi malog broja naklade. Sada su ponovno umnožene, pa ih svaki može dobiti.

●

1. PODVORBA KOD SV. MISE, mala knjižica, sadrži u sebi — uz podvorbu na latinskom i staroslavenskom jeziku — i dijelove sv. Mise, koji se mogu na narodnom jeziku zajednički moliti, kratke ispovjedne i pričesne molitve te Litanije Lauretanske. Pastoralnom svećenstvu sjajno će doći. Naručuje se kod: O. FRA ANTE SEKELEZ, Split, Bulatova 3.

2. **BOŽIĆNE PJESME,** mala knjižica, sadrži u sebi crkvene pjesme, koje se ponajviše pjevaju za svetih božićnih dana. Vjernicima je drago imati tekst riječi božićnih pjesama i drago im je pjevati. Naručuju se kod: O. FRA ANTE SEKELEZ, Split Bulatova 3.

Obje knjižice su tiskane knjigotiskom.

◇ ◆ ◇

UPOZORENJE PRETPLATNICIMA!

Ovom broju Vjesnika prilažemo ČEKOVNU UPLATNICU i molimo naše pretplatnike, da nam pošalju pretplatu za 1962. godinu. PRETPLATA IZNOSI 700 DINARA.

Također molimo pretplatnike, da podmire svoja dugovanja iz ove i iz prijašnjih godina. Takvih dužnika ima na stotine. Takvim pretplatnicima smo označili svotu dugovanja na čeku. Za slučaj, da je koji pretplatnik ipak podmirio pretplatu, molimo da nam javi točan datum, kada je novac poslao, koliko i za koju godinu. Svim pretplatnicima, koji ne budu podmirili svoja dugovanja do 31. XII. 1961. (uključivši pretplatu i za 1961. g.), obustavit ćemo slanje Vjesnika za 1962. dok ne urede svoje račune.

Osim toga upozoravamo naše pretplatnike na slijedeće:

- **Mjesto za saopćenje na čeku nalazi se na kraju čeka.**
- **Promjenu adrese treba javiti Uredništvu odmah.**
- **Adrese čitko ispisati (štampanim slovima).**
- **Ako netko treba, radi kompletiranja godišta, koji broj od ove godine, može ga dobiti.**
- **Od prošle godine (1960) imamo sve brojeve osim 1-2, 4.**